

LÄRARRUMMET

LEKTIONSPLANERING SOPPAN:

SOPA ELLER SOPPA? NÄR BLIR MATEN SKRÄP?

ÅRSKURS: 4-9

ÄMNE: Hem- och konsumentkunskap

TIDSÅTGÅNG: Ca 90 minuter

FÖRBEREDELSE:

Skumpna/fläckiga potatisar och

purjolök

Tomma förpackningar etc (sopor)

Soppåse

Ett par sedlar

ORD OCH BEGREPP:

Sopor

Hushålla

Råvaror

Skala

Rensa

Skära

Koka

Sjuda

Servera

Inspirationsbilder, filer och länkar finns i lärarrummet på webben.

JAG HÅLLER LÅNGT EFTER ATT MITT BÄST FÖRE-DATUM PASSERAT.

1. START

Ställ fram råvaror (skumpna/fläckiga, men ätbara, potatisar och lök) på ett bord tillsammans med några tomma, knögliga förpackningar som ska föreställa skräp samt ett par sedlar. Ta fram en soppåse och börja slänga råvarorna, släng sedan förpackningarna och sist sedlarna.

Diskutera: Vad är sopor? Kan man slänga pengar? Kan man slänga ätbar mat? Vad kan man göra istället? När blir maten sopor? Kan sopor vara en resurs? Ja! Ta upp materialåtervinning och att matavfall kan bli biogas.

- Visa inspirationsbild 2. Diskutera: Vad slängdes då och vad slängs nu? Måste vi slänga så mycket?
- Visa inspirationsbild 3. Diskutera hur det kan komma sig att vi köper mat och sen slänger den.
- Visa inspirationsbild 5. Diskutera skillnaden mellan onödigt och oundvikligt matavfall.
- Visa inspirationsbild 8. Diskutera vad man skulle kunna göra för pengarna.
- Visa film *Det hårda matsamhället*. Diskutera: Går det att rädda Åke och ge honom ett jobb som matpotatis (trots att han inte är perfekt)?

2. LEKTIONENS MÅL

Väck elevernas intresse för hållbar utveckling. Eleverna ska förstå skillnaden mellan mat och sopor, kunna hushålla med råvaror och skapa måltider.

3. UTMANING – PLANERA/HANTERA

Utgå från den klickbara matmallen för soppan på elevsidorna. Observera länkarna med viktig information. Om tillgång till dator/datorer saknas kan matmallen skrivas ut.

Soppan är en grunduppgift med fokus på hantverket. Eleverna väljer ofta den vita delen på purjolöken och lämnar eller slänger det gröna om inte allt går åt. Denna uppgift går ut på att vänja eleven vid att börja från den gröna delen, hålla grytan kokande samt avväga koktider mellan olika rot- och grönsaker beroende på hårdhet och bitstorlek, i det här fallet potatis och purjolök. Börja med att reda ut matlagningsbegreppen tillsammans, se utmaningen överst i receptet.

LÄRARRUMMET

4. TÄNKA

TA STÄLLNING – HETA STOLEN

Värderingsövningen Heta stolen är ett sätt att skapa samtal och funderingar kring mat, miljö och hållbar utveckling. Det handlar inte om att komma fram till ett rätt svar. Ställ frågor och följ upp. Delge dina egna personliga synpunkter när övningen är avslutad. Var ärlig!

Använd förslagen nedan eller ändra utifrån dina och gruppens förutsättningar.

PRAKTISKA TIPS:

Läs igenom övningen i förväg och fundera på vad som kan tänkas hända i gruppen, vilka kommentarer och frågor du kan förvänta dig. Tänk på att vara öppen och reflekterande. Värdera inte. Det handlar om attityder, inte rätt eller fel. Fundera på vilket syfte du har med övningen så att du kan styra och ställa följdfrågor.

SÅ HÄR GÖR DU:

Gruppen sitter på stolar i en ring. Läraren/ledaren läser upp ett påstående. Om man instämmer i ett påstående reser man sig upp och byter stol med någon annan som har den åsikten. Genom att sitta kvar på stolen kan man markera två saker; antingen instämmer man inte i påståendet eller också sätter man armarna i kors och visar att man behöver betänketid. Se till att det finns en extra stol som man kan flytta till om man är ensam om en åsikt.

Vid varje påstående ger du några i gruppen tillfälle att motivera varför de reste sig respektive satt kvar. Som lärare/ledare försöker du fördela ordet jämnt. Inget svar är mer rätt än något annat, man får tycka vad man vill, men alla ska lyssna på varandras argument och synsätt. Du som är lärare/ledare ska vara neutral under övningen. Som ledare väljer du själv vilka påståenden du vill lyfta.

FÖRSLAG:

- Jag öser på mat på tallriken och slänger det jag inte orkar äta.
- Jag vill bara äta fräsch mat – jag slänger alla skrupna potatisar.
- Jag slänger inte mat i onödan och lagar soppa av skrupna potatisar.
- Jag slänger mat – vad jag gör spelar ingen roll för världen.
- Jag gör hellre något roligare för pengarna än köper mat som jag slänger.
- Jag slänger inte mat som går att äta och sparar på så sätt både pengar och miljö.

ELEVEN REFLEKTERAR:

Använd elevmaterialet; låt eleverna skriva ner sina tankar om att slänga mat.

5. AGERA

Använd elevmaterialet; uppmana eleverna att skriva ner något de kan, vill och ska göra – en aktiv handling – som bidrar till att göra världen lite bättre. Allt är bättre än ingenting, t ex äta upp maten på tallriken eller berätta för någon om hur viktigt det är att inte slänga mat. Tillsammans kan man förändra världen!

6. BONUS – OM DU HINNER

Hur går återvinningen till i kommunen? Vad händer med soporna? Gör ett studiebesök.

LÄNK TIPS:

- Sopdykare, ett inslag från SVT Rapport, <http://bit.ly/1ni4vPA>
- Sopor (UR), film om vad som händer med våra sopor, <http://bit.ly/1p1ygnS>
- Film om hur mat blir biogas (Renova). <http://bit.ly/VHH7Ui>
- Film som visar matens värde i pengar, (Monaghan CoCo 's channel), <http://bit.ly/1tnzVtD>

7. VÄRDERA

Värderingsövning: Avsluta gärna med att ställa några värderingsfrågor av typen "Vad är sopor?" och reflektera över om någon har ändrat uppfattning.

DIALOG:

- Nådde vi målet?
- Vad har du lärt dig?
- Har du lärt dig något nytt?

